Ankenævnet *for* Forsikring

Den 17. december 2018 blev i sag nr. 92815:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Tryg Forsikring A/S
Klausdalsbrovej 601
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har en ulykkesforsikring. I klageskema af 29/8 2018 til nævnet samt i vedlagte bilag har klagerens advokat bl.a. anført:

> "Sagens retlige tema:
>
> Sagen drejer sig om, hvorvidt [klagerens] sag skal genoptages på baggrund af en ny vejledende udtalelse af 9. september 2015 fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.
>
> Sagsfremstilling:
> Den 21. januar 2003 var [klageren] involveret i et færdselsuheld, idet han i sin bil blev påkørt fra siden af en medtrafikant med ca. 80 km/timen.
>
> [Klagerens] bil trillede flere gange rundt i forbindelse med påkørslen.
>
> [Klageren] blev herefter indbragt som traumepatient på skadestuen på [sygehus].
>
> [Klageren] havde omfattende gener efter ulykken og kontaktede i efterforløbet et meget stort antal gange sin egen læge omkring generne efter ulykken.
>
> Samtidig gik han til mange forskellige former for behandling med henblik på at afhjælpe generne efter ulykken.
>
> På tidspunktet for ulykkens indtræden var [klageren] netop påbegyndt en uddannelse til ...

Han formåede efter ulykken desværre ikke at genoptage denne uddannelse, men blev i stedet sygemeldt umiddelbart efter ulykken og var sygemeldt frem til han blev visiteret til fleksjob pr. 31. marts 2005.

Med virkning fra 1. maj 2010 blev [klageren] bevilget førtidspension, idet det blev vurderet, at hans erhvervsevne var ophørt i ethvert erhverv.

Arbejdsskadestyrelsen (nu Arbejdsmarkedets Erhvervssikring) fremkom med en vejledende udtalelse første gang den 17. februar 2006, hvorved [klagerens] méngrad blev vurderet til 10% og erhvervsevnetabet til 25% (bilag 1).

Efter indhentelse af nye oplysninger i sagen, bl.a. en ny speciallægeerklæring af 25. juni 2010, fremkom Arbejdsskadestyrelsen (nu Arbejdsmarkedets Erhvervssikring) med en ny vejledende udtalelse den 15. oktober 2010, hvorved méngraden blev vurderet til 5% og erhvervsevnetabet til 25% (bilag 2).

Denne vejledende udtalelse blev fastholdt den 1. april 2011 (bilag 3).

Sagen blev herefter indbragt for domstolene, og sagen blev forelagt for Retslægerådet.

Den 9. september 2013 fremkom Retslægerådet med en udtalelse i sagen (bilag 4), og den 23. maj 2014 med en supplerende udtalelse i sagen (bilag 5).

På baggrund af disse besvarelser fra Retslægerådet blev sagen på ny forelagt for Arbejdsskadestyrelsen (nu Arbejdsmarkedets Erhvervssikring) med henblik på en vejledende udtalelse, hvorved Retslægerådets besvarelse blev lagt til grund.

Arbejdsskadestyrelsen (nu Arbejdsmarkedets Erhvervssikring) fremkom herefter med en ny vejledende udtalelse den 9. september 2015, hvorved [klagerens] varige mén som følge af ulykken blev vurderet til 15% og erhvervsevnetabet til 50% (bilag 6).

Den 9. maj 2018 blev der herefter afsagt dom i sagen, hvorved [klageren] blev tilkendt erstatning svarende til vurderingen ved Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings seneste vejledende udtalelse af 9. september 2015.

På baggrund heraf anmodede undertegnede ved skrivelse af 31. januar 2018 Tryg forsikring om at genoptage sagen omkring varigt mén, idet det blev oplyst, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ved vejledende udtalelse af 9. september 2015 havde vurderet méngraden til 15% (bilag 7).

Ved skrivelse af 15. marts 2018 meddelte Tryg forsikring herefter, at man ikke kunne genoptage sagen, idet det anførtes, at kravet var forældet (bilag 8).

Undertegnede præciserede herefter ved skrivelse af 23. marts 2018 (bilag 9), at min henvendelse ikke drejede sig om det oprindelige krav, men derimod var et spørgsmål om genoptagelse af sagen med henvisning til den nye udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.

Jeg anførte samtidig, at det var min opfattelse, at der løb en ny frist på 3 år fra udtalelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring til at søge om genoptagelse.

Tryg besvarede denne skrivelse den 23. april 2018 og oplyste, at man nu havde gennemgået sagen på ny og fortsat var af den opfattelse, at kravet var forældet (bilag 10).

Tryg anførte samtidig, at forældelsen i sagen indtrådte den 15. november 2011, idet en suspensionsaftale udløb på dette tidspunkt.

Samtidig gjorde Tryg opmærksom på, at selv hvis dette ikke var tilfældet, ville kravet være forældet senest 1 år efter udtalelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring af 9. september 2015.

Ved skrivelse af 14. maj 2018 oplyste undertegnede, at der ved tidligere skrivelse af 27. marts 2012 var anmodet om suspension af forældelsesfristen til efter endelig dom i sagen var afsagt (bilag 11).

Dette blev afvist af Tryg den 29. marts 2012, idet det samtidig blev oplyst, at suspensionsaftalen var udløbet den 15. oktober 2011.

Herefter var sagen afsluttet.

Jeg præciserede endnu engang, at sagen nu blev begæret genoptaget, idet omstændighederne havde ændret sig på baggrund af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings nye vejledende udtalelse af 9. september 2015.

Endnu engang anmodede undertegnede om genoptage af sagen, idet jeg forsøgte at adskille tingene i forhold til det oprindelige krav/den oprindelige sag, der var afsluttet, og den nye sag i form af en genoptagelsessag.

Den 19. juli 2018 oplyste Tryg, at man fastholdt den tidligere afgørelse og fortsat fandt, at der var indtrådt forældelse i sagen den 15. oktober 2011, og at der ikke var grundlag for at genoptage sagen (bilag 12).

Undertegnede skrev herefter på ny til Tryg forsikring, denne gang til Trygs kvalitetsafdeling, ved skrivelse af 17. august 2018 med henvisning til at betingelserne for genoptagelse af en sag var opfyldt (bilag 13).

Tryg forsikrings kvalitetsafdeling fastholdt igen selskabets tidligere afgørelse i sagen (bilag 14).

Anbringender:
Det gøres således gældende, at denne sag ikke vedrører spørgsmålet om forældelse af det oprindelige krav.

Tryg forsikring udbetalte den 28. august 2006 godtgørelse svarende til 10%, som det blev vurderet af Arbejdsskadestyrelsen ved vejledende udtalelse af 17. februar 2006.

Herefter blev forældelsesfristen i sagen løbende suspenderet, indtil Tryg forsikring suspenderede forældelsesfristen til 1 år efter Arbejdsskadestyrelsens revurdering af sagen, dvs. den 15. oktober 2011.

Den 27. marts 2012 blev Tryg forsikring oplyst om, at der nu var indgivet stævning i sagen mod ansvarsforsikringsselskabet, bl.a. angående spørgsmålet om mén.

Tryg blev herefter på ny anmodet om at suspendere forældelsesfristen, til der forelå en dom i sagen.

Tryg meddelte den 29. marts 2012, at forældelsen ikke var suspenderet udover den 15. oktober 2011, og at sagen herefter blev betragtet som afsluttet fra Tryg forsikrings side.

En afsluttet sag om godtgørelse eller erstatning kan genoptages, hvis sagens faktiske omstændigheder ændrer sig væsentligt i forhold til dem, der blev lagt til grund ved sagens afslutning.

Dette er netop hvad der er sket i denne sag, idet Arbejdsskadestyrelsen (nu Arbejdsmarkedets Erhvervssikring) den 9. september 2015 netop ændrede vurderingen af det varige mén til 15%.

Dette er naturligvis en væsentlig ændring af de faktiske omstændigheder i forhold til det, der blev lagt til grund ved sagens afslutning.

Senest er sagen som tidligere nævnt afsluttet ved dom af 9. maj 2018, hvorved min klients varige mén ligeledes er vurderet til 15%.

Det er derfor min opfattelse, at der er tale om en genoptagelsessag, og at betingelserne for genoptagelse klart er opfyldt.

Det er ligeledes min opfattelse, at et genoptagelseskrav er et nyt krav, og at der dermed løber en ny 3-årig forældelsesfrist fra tidspunktet for Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vejledende udtalelse af 9. september 2015.

De faktiske ændrede omstændigheder stod således først klart i forbindelse med Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse af 9. september 2015 med den ændrede ménvurdering.

Derfor er det min opfattelse, at der løber en ny forældelsesfrist herfra.

Det gøres endvidere gældende, at en ny forældelsesfrist ikke kan løbe fra Retslægerådets udtalelse i sagen eller tidligere, idet det ikke hermed står klart, hvorvidt disse besvarelser vil føre til en ændret vurdering af det varige mén, dvs. i forhold til udmålingen.

Man kan således sige, at de faktiske ændrede omstændigheder først har materialiseret sig i forbindelse med Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse af 9. september 2015.

I lyset heraf bør Tryg forsikring således genoptage sagen og udbetale min klient den godtgørelse, der tilkommer ham i henhold til den nyligt afsagte dom samt til Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse af 9. september 2015."

5. 92815

Selskabet har i brev af 28/9 2018 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

> "Sagen drejer sig om, at vores kunde, i det følgende omtalt som 'klageren', kom til skade med flere kropsdele ved et færdselsuheld den 21. januar 2003, og at han nu kræver yderligere erstatning for varigt mén fra selskabet.
>
> Tvisten for nævnet omhandler, hvorvidt genoptagelse af spørgsmålet om yderligere erstatning som følge af ulykkestilfældet den 21. januar 2003 er forældet.
>
> Sagen er behandlet efter forsikringsbetingelserne 0205, jf. bilag 1.
>
> **Sagsforløb**
> Vi kan tilslutte os det samlede sagsforløb, som fremgår af klagerens advokats 'sagsfremstilling' og 'anbringender'.
>
> Vi tillader os dog at tilføje, at vi, efter vores brev af 29. marts 2012, først har hørt fra klagerens advokat igen den 31. januar 2018. Advokaten sendte ved e-mail af 31. januar 2018 udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring af 9. september 2015 og anmodede om genoptagelse af sagen.
>
> Vi besvarede advokatens e-mail den 15. marts 2018, hvor vi afslog genoptagelse af sagen med henvisning til, at spørgsmålet om genoptagelse var forældet, jf. advokatens bilag 8.
>
> Til sagen skal det bemærkes, at vi den 28. august 2006 har udbetalt erstatning for et varigt mén svarende til 10 %.
>
> **Vores vurdering**
> Efter modtagelsen af klagen har vi gennemgået sagen på ny. Det er fortsat vores vurdering, at genoptagelse af spørgsmålet om yderligere erstatning er forældet.
>
> Spørgsmålet om genoptagelse skal vurderes i forhold til, hvorvidt der er sket en forværring af generne efter det anerkendte ulykkestilfælde. Hertil fremgår det af forsikringsbetingelsernes punkt 18 om genoptagelse, 'Når en sag er afsluttet, kan den senere genoptages på forsikredes anmodning. Genoptagelse kræver lægelig dokumentation for, at følgerne efter ulykken er blevet forværret'. Der kan derimod ikke ske genoptagelse, hvis der er tale om en **ændret vurdering** af de faktiske omstændigheder, men der skal være **sket en ændring** af de faktiske omstændigheder. Ændringen af de faktiske omstændigheder – forværringen – skal have været uforudsigelig. Det er klageren, som har bevisbyrden for, at der er indtrådt en forværring af generne, og hvornår forværringen er indtrådt. Klageren har ikke løftet denne bevisbyrde.
>
> Vi har ved vores vurdering lagt vægt på, at der ikke foreligger dokumentation for, at der er sket en forværring af klagerens gener som følge af ulykkestilfældet. Der er derimod tale om en ændret vurdering af de faktiske omstændigheder i sagen, og i den forbindelse en ændret vurdering af blandt andet spørgsmålet om årsagssammenhæng. Det var blandt andet baggrunden for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ændrede vurdering af det varige mén og erhvervsevnetabet ved udtalelse af 9. september 2015.

Den ændrede vurdering af de faktiske omstændigheder – her vurdering af årsagssammenhæng – er derfor ikke en genoptagelsesgrund. I den forbindelse skal det bemærkes, at der inden den 15. oktober 2011 ikke var blevet anmodet om yderligere suspension af forældelsesfristen.

Såfremt det lægges til grund, at klageren har løftet bevisbyrden for, at der foreligger en forværring af generne, så begyndte den 3-årige forældelsesfrist for dette krav at løbe fra det tidspunkt, hvor forværringen har vist sig på en sådan måde, at klageren havde en rimelig anledning til at rejse et krav over for selskabet. Klageren må have været bekendt med forværringen tidligere end tidspunktet for Retslægerådets seneste udtalelse af 23. maj 2014 eller senest på tidspunktet for udtalelsen, hvorfor forældelse ville være indtrådt senest den 23. maj 2017. Forældelsesfristen skal derfor ikke først regnes fra tidspunktet for den nyeste udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring af 9. september 2015.

Vi henviser i den forbindelse til Ankenævnets kendelse 89804, som omhandlede samme situation som nærværende sag i forhold til spørgsmålet om forældelse af genoptagelsesanmodning på grund af en forværring, jf. bilag 2.
Uanset, om Ankenævnet måtte finde, at klager har løftet bevisbyrden for, at der er sket en forværring af generne som følge af ulykkestilfældet i 2006, gøres det gældende, at klagerens krav er forældet. Vi fastholder derved, at forældelsen allerede indtrådte den 15. oktober 2011, idet der ikke inden dette tidspunkt var anmodet om yderligere suspension.

På baggrund af ovenstående fastholder vi vores tidligere afgørelser i sagen. Den modtagne ankenævnsklage giver os derfor ikke grundlag for at ændre vores vurdering af forældelse af genoptagelsesspørgsmålet."

Klagerens advokat har i brev af 23/10 2018 til nævnet bl.a. anført:

"Genoptagelsesanmodningen i sagen bygger netop på den forværring, der er sket og som af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring nu er blevet vurderet til et varigt mén på 15%.

Der er derfor den forskel i forhold til AK89.804, at der heri anmodes om en ny vurdering/genoptagelse hos Arbejdsmarkedets Erhvervssikring på baggrund af en beskreven forværring. På den baggrund lægges det til grund, at klageren allerede på dette tidspunkt var bekendt med, at der var sket en forværring.

Dette er ikke tilfældet i denne sag, hvor Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings forhøjelse af méngraden til 15% sker som led i udmålingen under en verserende retssag, hvor netop Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings tidligere udmåling ikke har taget højde for omfanget af skadelidtes gener, sådan som disse har udviklet sig.

Det fastholdes derfor, at forældelsesfristen i nærværende sag tidligst løber fra det tidspunkt, hvor det via Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vejledende udtalelse står klart, at følgerne af ulykken er værre end først antaget, dvs. den 9. september 2015.

Herfra løber en ny 3-årig forældelsesfrist."

7. 92815

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, hvoraf enkelte gengives nedenfor.

Af Retslægerådets udtalelse af 9/9 2013 fremgår bl.a.:

"**Spørgsmål 1:**
Retslægerådet bedes oplyse, hvilke gener [klageren] pådrog sig ved ulykken den 21. januar 2003.

21.01.03 var sagsøger involveret i bil uheld, hvor han som fører af bil, blev påkørt af modkørende bil. Han mistede herredømmet, hvorved hans bil blev slynget rundt. Sagsøger var ikke bevidstløs. Blev indlagt på …, ifølge bilag 1 (skadejournal) var der ikke tegn til akut skade, men sagsøger var indlagt i nogle få dage til observation for hjernerystelse. Herudover havde han smerter i højre skulder, nakke og lænd. Røntgenundersøgelser viste ikke tegn på akutte skader.

Sagsøger pådrog sig ved ulykkestilfældet en lettere hjernerystelse samt forvridning af nakke, ryg og højre skulder.

Spørgsmål 2:
Retslægerådet bedes oplyse, i hvilket omfang de under svaret på spørgsmål 1 nævnte gener er varige.

Sagsøger har som beskrevet i speciallægeerklæring fra [speciallæge 1] den 25.06.10 gener fra nakken og hovedpine, smerter ud mod højre skulder og gener fra højre knæ. Disse gener har været til stede siden ulykken den 21.01.03, jævnfør svaret på spørgsmål 3."

Af Retslægerådets udtalelse af 23/5 2014 fremgår bl.a.:

"**Spørgsmål 8:**
Retslægerådet er i spørgsmål 2 spurgt til eventuelle varige gener som følge af ulykken den 21. januar 2003.

Retslægerådet henviser i besvarelsen af spørgsmål 2 til, at [speciallæge 1] i speciallægeerklæring af 25. juni 2010 (bilag 31) bl.a. har beskrevet smerter ud mod højre skulder.

Retslægerådet bedes under henvisning til samme speciallægeerklæring beskrive hvorledes disse skuldersmerter, og ligeledes rygsmerter, har udviklet sig over tid.
…
Sagsøger havde strakt efter ulykken højresidig skuldersmerter, som tiltog og bredte sig i perioder, også til at omfatte højre arm og hånd. Det fremgår af ortopædkirurgisk speciallægeerklæring i 2010, at skuldersmerterne blev 'væsentligt' bedre efter en operation i 2006, men dog fortsat var til stede.
Objektivt beskrives i samme erklæring let diffus svind af muskulaturen omkring højre skulder, som må være opstået gradvist efter ulykken.
…
Rygsmerter er ikke nævnt umiddelbart efter ulykken. Det fremgår, af sagsøger havde kendt rygskævhed før ulykken og i neurokirurgisk speciallægeerklæring fra 2003 anføres det, at sagsøger før ulykken i 2003 havde lænderygsmerter, som blandt andet førte til revalidering til ikke rygbela-

stende arbejde. Retslægerådet vurderer dog, at ulykken har forværret symptomerne, med blandt andet spænding og ømhed af lænderygmuskulaturen dog uden betydende bevægeindskrænkning.

Spørgsmål A:
Ved besvarelsen af spørgsmål 1 har Retslægerådet oplyst, at sagsøger pådrog sig hjernerystelse, forvridning af nakke og ryg samt højre skulder.

I besvarelsen af spørgsmål 2 har Retslægerådet oplyst, at sagsøger har varige gener i form af bl.a. gener fra højre knæ.

Retslægerådet bedes nærmere oplyse, hvornår sagsøgers gener i højre knæ første gang er omtalt i de lægelige akter, samt om det er Retslægerådets opfattelse, at disse gener skyldes uheldet i januar 2003.

Retslægerådet bedes ved besvarelsen oplyse, hvilke forhold der taler for, og hvilke forhold der taler imod, en sammenhæng mellem uheldet og generne fra højre knæ.

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 2.

Hvad angår sagsøgers smerter i højre knæ er der ikke i epikrisen fra skadestuen/Ortopædkirurgisk Afdeling, …, 21. 01.03 beskrevet klager fra højre knæ. Første gang smerter i højre knæ omtales er egen læges anmeldelse til forsikringen 05.02.03; hvor diagnosen contusio genus dxt (slag mod højre knæ) er anført, men der foreligger ikke nogen objektiv undersøgelse på det tidspunkt. Dog taler det for, at der kan være en sammenhæng mellem uheldet og generne fra højre knæ, det samme gøre speciallægeerklæring ved ortopædkirurg [speciallæge 1], hvori det er anført, at det kan være tale om en menisklæsion. Imod taler, at sagsøger ikke umiddelbart efter ulykken havde smerter i knæet, og at der ved ny ortopædkirurgisk vurdering 2007 ikke fandtes nogen forklaring på knæproblemet, og at MR-skanning af ledbånd og menisk ikke har vist nogen skader.

Spørgsmål B:
Ved besvarelsen af spørgsmål 1 har Retslægerådet oplyst, at sagsøger pådrog sig hjernerystelse, forvridning af nakke og ryg samt højre skulder.

I besvarelsen af spørgsmål 2 har Retslægerådet oplyst, at sagsøger har varige gener i form af bl.a. hovedpine.

Retslægerådet bedes oplyse hvilke lægelige oplysninger, Retslægerådet har lagt vægt på ved vurderingen af, at sagsøger pådrog sig en lettere hjernerystelse.

Sagsøger pådrog sig ved ulykken en lettere hjernerystelse. For dette taler, at sagsøger var indlagt et døgn til observation for hjernerystelse og havde hovedpine, kvalme, og at det i neurokirurgisk speciallægeerklæring ved [speciallæge 2] er anført, at sagsøger muligvis var 'kortvarigt væk'. Endvidere er angivet i speciallægeerklæring ved [speciallæge 3] 08.08.06, at sagsøger ved ulykken slog hovedet og havde kortvarig amnesi (glemsel) tydende på hjernerystelse.

Spørgsmål C:
Retslægerådet bedes nærmere oplyse om, hvornår sagsøgers hovedpine første gang er omtalt i de lægelige akter, samt om det er Retslægerådets opfattelse, at disse gener skyldes uheldet i januar

2003. Retslægerådet bedes ved besvarelsen oplyse, hvilke forhold der taler for, og hvilke forhold der taler imod en sammenhæng mellem uheldet og hovedpinen.

Ved besvarelsen bedes Retslægerådet oplyse, om en lettere hjernerystelse sædvanligvis forårsager varig hovedpine og/eller alene midlertidig hovedpine.

Retslægerådet bedes videre oplyse med hvilken grad af sikkerhed hovedpine, således om den sagsøger klager over i 2010, kan henregnes til uheldet i 2003, eller om hovedpinen kan skyldes andre faktorer.

Anamnestisk har sagsøger oplyst, at han allerede umiddelbart efter ulykken har hovedpine.

Se i øvrigt besvarelsen af spørgsmål B.

En lettere hjernerystelse kan både give forbigående og varig (kronisk) hovedpine. Retslægerådet vurderer, at sagsøgers hovedpine må være sekundær til sagsøgers kroniske nakkesmerter, opstået som følge af en forvridning/forstuvning af nakken.

I 2009 fik sagsøger konstateret meget svær blodtryksforhøjelse som kan give anledning til hovedpine og kan være en medvirkende faktor.

Spørgsmål D:
Ved besvarelsen af spørgsmål 1 har Retslægerådet oplyst, at sagsøger bl.a. pådrog sig forvridning af ryg og højre skulder.

Retslægerådet bedes nærmere oplyse, hvilke gener der kunne konstateres initialt ved indlæggelsen 21. januar 2003 sv. til ryg og skulder.

Retslægerådet bedes nærmere oplyse om, hvornår sagsøgers gener fra ryg og skulder første gang er omtalt i de lægelige akter, samt om det er Retslægerådets opfattelse, at disse gener skyldes uheldet i januar 2003.

Retslægerådet bedes ved besvarelsen oplyse, hvilke forhold der taler for, og hvilke forhold der taler imod en sammenhæng.

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 8."

Af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vejledende udtalelse af 9/9 2015 fremgår bl.a.:

"I denne udtalelse er Retslægerådet vurdering af årsagssammenhæng lagt til grund. I det omfang Retslægerådet har taget stilling til årsagssammenhæng, har vi ikke foretaget selvstændig vurdering heraf.
…
Vores lægekonsulent med speciale i ortopædkirurgi og neurokirurgi har deltaget ved vurderingen af det varige men.

Grundlaget for vores vurdering:

- På baggrund af Retslægerådets svar 1, 2 og C har vi lagt til grund, at der er årsagssammenhæng til nakkegener og hovedpine.

- I svar 3 og 7 har Retslægerådet anført forudbestående fra nakken.

- På baggrund af Retslægerådets svar 8 har vi lagt til grund, at forudbestående rygsymptomer er forværret af ulykken med blandt andet spænding og ømhed af lænderygmuskulaturen, dog uden betydende bevægeindskrænkning.

- På baggrund af svar 1, 2, 8, og D har vi lagt til grund, at der er årsagssammenhæng til de højresidige skuldersmerter.

- I svar A lader Retslægerådet spørgsmålet om årsagssammenhæng til højre knæ stå åbent, men spørgsmål 2 (sammenholdt med spørgsmål 1) angår varige gener pådraget ved ulykken, og her er højre knæ nævnt. Når Retslægerådet i svar A både taler for og imod årsagssammenhæng vedrørende højre knæ, så hænger det efter vores vurdering sandsynligvis sammen med, at Retslæge rådet i spørgsmål Aer blevet bedt om at angive, hvilke forhold der taler for, og hvilke forhold der taler imod årsagssammenhæng. Vi har derfor lagt til grund, at der er årsagssammenhæng til generne fra højre knæ.

Vi har fastsat det varige mén med udgangspunkt i vores vejledende méntabel:

Ved vurderingen af det varige mén har vi lagt til grund, at [klageren] har følger efter skaden i form af smerter i højre skulder med nedsat bevægelighed udad-opad 105 grader og fremad-opad 160 grader.

Efter tabellens punkt D.1.5. 2 vurderes skulder, med daglige belastningsudløste smerter og let nedsat bevægelighed, til 5 procent.

Efter tabellens punkt D.1.5.3 vurderes skulder, med daglige belastningsudløste smerter og middelsvært nedsat bevægelighed til aktivt frem-op og ud-op 90 grader, til 10 procent.

Vi har sammenlignet generne fra højre skul der med ovenstående tabel punkter og skønsmæssigt vurderet méngraden for disse gener til 5-8 procent.

Vedrørende højre knæ har vi lagt vægt på, at [klageren] har smerter, fri bevægelighed, igen ansamling og normal muskelfylde.

Efter tabellens punkt D.2.7.4 vurderes læsion af brusk i knæleddet med smerter, l et muskelsvind og eventuel t bevægeindskrænkning, til 5 procent.

Vi har sammenlignet generne fra højre knæ med tabelpunkt D.2.7.4 og vurderet, at generne svarer til en méngrad på mindre end 5 procent.

På baggrund af Retslægerådets vurdering af årsagssammenhæng har vi derfor vurderet generne fra højre knæ og højre skulder til en samlet méngrad på skønsmæssigt 10 procent.

[Klageren] har rygsmerter, der stråler ned mod korsbenet og ned i højre ben.

Vi har lagt til grund, at forudbestående rygsmerter er forværret af ulykken med blandt andet ømhed af lænderygmuskulaturen uden betydende bevægeindskrænkning.

Efter tabellens punkt B.1.3.1 vurderes følger af forvridninger, diskusprolaps, brud og belastningsskader med lette, daglige rygsmerter uden eller med meget l et bevægeindskrænkning, til 5 procent.

Vi vurderer, at forværringen af ryggenerne er bedre end tabel punkt B.1.3.1 og skønsmæssigt svarer til en méngrad på mindre end 5 procent.

Vi har lagt vægt på, at [klageren] har nakkesmerter, muskelspændinger og hovedpine som følge af ulykken.

Efter tabellens punkt B.1.1.1 vurderes lette, daglige nakkesmerter uden eller med let bevægeindskrænkning, til 5 procent.

Vi vurderer, at nakkegenerne svarer til ovenstående tabelpunkt og en méngrad på 5 procent.

På baggrund af Retslægerådets erklæring har vi lagt til grund, atm der er forudbestående længerevarende gener fra nakken.

Vi vurderer, at dette giver grundlag for et fradrag i nakkeménet på mindre end 5 procent.

På baggrund af Retslægerådets vurdering af årsagssammenhæng har vi derfor vurderet, at generne fra nakke og ryg som følge af ulykken samlet svarer til en méngrad pa skønsmæssigt 5 procent.

Vi vurderer derfor, at skaden den 21. januar 2003 har medført et varigt mén på 15 procent."

Af forsikringsbetingelserne 0205 fremgår bl.a.:

"**18. Genoptagelse**
Stk. 18.1
Når en sag er afsluttet, kan den senere genoptages på forsikredes anmodning.

Genoptagelse kræver lægelig dokumentation for, at følgerne efter ulykken er blevet forværret."

Nævnet udtaler:

Klageren kom til skade i en trafikulykke den 21/1 2003. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (tidligere Arbejdsskadestyrelsen) vurderede den 17/2 2006, at hans méngrad som følge af ulykken var 10 %, hvorefter selskabet den 28/8 2006 udbetalte erstatning for et varigt mén i overensstemmelse hermed. Selskabet suspenderede dernæst flere gange forældelsesfristen, mens kla-

geren indhentede nye lægelige oplysninger, som forelagdes for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring revurderede den 15/10 2010 hans méngrad til 5 %. Den seneste aftalte suspension af forældelsesfristen udløb den 15/10 2011.

Til brug for en retssag anlagt af klageren mod et andet forsikringsselskab udtalte Retslægerådet sig om årsagssammenhæng mellem klagerens gener og ulykken den 21/1 2003 i udtalelser af 9/9 2013 og 23/5 2014. På baggrund af disse udtalelser fastsatte Arbejdsmarkedets Erhvervssikring den 9/9 2015 méngraden til 15 %.

Klageren anmodede på denne baggrund selskabet om at genoptage sagen den 31/1 2018 med krav om udbetaling af godtgørelse svarende til en méngrad på 15 %. Selskabet afviste den 15/3 2018 at genoptage sagen under henvisning til, at sagen var forældet.

Selskabet har over for nævnet blandt andet anført, at "der ikke foreligger dokumentation for, at der er sket en forværring af klagerens gener som følge af ulykkestilfældet. Der er derimod tale om en ændret vurdering af de faktiske omstændigheder i sagen, og i den forbindelse en ændret vurdering af blandt andet spørgsmålet om årsagssammenhæng".

Selskabet har også anført, at "Såfremt det lægges til grund, at klageren har løftet bevisbyrden for, at der foreligger en forværring af generne … må [klageren] have været bekendt med forværringen tidligere end tidspunktet for Retslægerådets seneste udtalelse af 23. maj 2014 eller senest på tidspunktet for udtalelsen, hvorfor forældelse ville være indtrådt senest den 23. maj 2017".

Klageren har blandt andet anført, at "En afsluttet sag … kan genoptages, hvis sagens faktiske omstændigheder ændrer sig væsentligt i forhold til dem, der blev lagt til grund ved sagens afslutning. Dette er netop, hvad der er sket i denne sag, idet Arbejdsskadestyrelsen … den 9. september 2015 netop ændrede vurderingen af det varige mén til 15%", og "at en ny forældelsesfrist ikke kan løbe fra Retslægerådets udtalelse i sagen eller tidligere, idet det ikke hermed står

klart, hvorvidt disse besvarelser vil føre til en ændret vurdering af det varige mén ... Man kan således sige, at de faktiske ændrede omstændigheder først har materialiseret sig i forbindelse med Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse af 9. september 2015".

Ifølge forsikringsbetingelserne kan en afsluttet sag senere genoptages på forsikredes anmodning. Genoptagelse kræver lægelig dokumentation for, at følgerne efter ulykken er blevet forværret.

Ifølge forældelseslovens §§ 2 og 3 regnes forældelsesfristen på tre år fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt. Hvis fordringshaveren var ubekendt med fordringen, regnes forældelsesfristen først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

I ulykkesforsikringssager løber forældelse efter ankenævnets praksis fra tidspunktet, når sikrede har kendskab til sit eventuelle krav mod selskabet.

Efter en gennemgang af sagen og efter en samlet vurdering finder nævnet, at klagerens krav mod selskabet er forældet. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at genoptage sagen.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ved udtalelsen af 9/9 2015 forhøjede méngraden til 15 % på baggrund af Retslægerådets udtalelser af 9/9 2013 og 23/5 2014, hvor Retslægerådet blandt andet vurderede, at der i videre omfang var årsagssammenhæng mellem klagerens gener og ulykkestilfældet den 21/1 2003 end hidtil antaget.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at det må lægges til grund, at klageren senest efter Retslægerådets udtalelse den 23/5 2014, dvs. i mere end 3 år, før han den 31/1 2018 rettede henvendelse til selskabet om genoptagelse af sagen, havde haft sådan kendskab til, at der videre omfang end hidtil antaget var årsagssammenhæng mellem hans gener og ulykkestilfæl-

det den 21/1 2003, at han havde haft rimelig anledning til at anmode om genoptagelse af sagen over for selskabet. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at yde dækning under henvisning til, at klagerens eventuelle krav var forældet forud for genoptagelsesanmodningen til selskabet den 31/1 2018 og dermed også forud for sagens indbringelse for nævnet den 29/8 2018.

Det, som klageren i øvrigt har anført, kan ikke føre til andet resultat.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand